

КУДЕЛЯ В.І., к.економ.н., доцент
ЯКОВЕНКО В.Г., к.економ.н., доцент
ЧЕЛЯДИНОВА Н.Г., к.економ.н., доцент

Український державний університет залізничного транспорту
м. Харків, Україна

ЗМІНА ПАРАДИГМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

В умовах цифрової трансформації суспільства та стрімкого збільшення інформаційних потоків, глобалізації економіки, розвитку крос-культурних комунікацій та різних соціальних трансформацій зростає актуальність обліку та інтеграції всіх динамічних змін у єдиному процесі управління. Цифрові технології створюють нові можливості для розвитку сучасних підприємств, та формують нові виклики.

Управління соціально-економічними системами ґрунтується на формуванні філософії управління, головним моментом якої є створення умов для саморозвитку співробітника, для реалізації його здібностей. Сучасна парадигма менеджменту акцентує увагу на мінливості та змінності складових системи управління, які в залежності від нових завдань та функцій, що стоять перед нею, потребують удосконалених підходів та гібридних стилів управління. Залежно від цього, на якій стадії розвитку перебуває соціально-економічна система, застосовується та чи інша парадигма управління. З переходом до інформаційного суспільства від доіндустріального та індустріального змінюється основний економічний ресурс та зміщується акцент на управлінні системою.

Моделями, що демонструють можливості формування сучасних систем управління на основі організаційних змін, є концепція реінжинірингу бізнес-процесів (концепція Business Process Reengineering), концепція проектно-орієнтованого командного управління, концепція тотального управління якістю, концепція управління ефективністю бізнесу (Business Performance Management) та інші. В умовах НТП головною якістю стає здатність людей розумової праці креативно працювати з інформацією, велика увага приділяється поведінці людини, її цінностям та світоглядним орієнтаціям.

Управління поведінкою працівників, розвиток їх професійних, ділових і особистісних якостей досягається шляхом забезпечення відповідних умов, у яких персонал може визнати та прийняти цінності організації, її правила та норми, етичний кодекс, розвинути корпоративну культуру. В умовах інтенсифікації господарських зв'язків та динамічного розвитку економіки важливим залишається співвідношення наукових принципів з соціальними цінностями, запровадження додаткових етичних зобов'язань при дослідженні та технологічному освоєнні складних систем.

Таким чином йдеться про управління системою, що саморозвивається, та знаходиться в процесі постійного нарощування свого динамічного потенціалу. У такому подвійному контурі управління процес зміни системи є ефектом чи результатом її самоорганізації. У практиці управління системами виділяють два підходи:

- класичний (здійснення саморозвитку системи через безперервні процеси самоорганізації – стратегічні орієнтири – динаміка та ефективність змін, тактичні – ефективність та синергетика процесів самоорганізації);

- поведінковий (доповнення класичного підходу акцентами на об'єкті та суб'єкті управління). У якості об'єкту управління виступає саморозвиток організації (процес), у якості суб'єкту – самоорганізація (структура).

Таким чином, розширення можливостей людини в процесі еволюції дозволяє йому виділяти та досліджувати складніші системні об'єкти. У цьому парадигма управління змінюється.

Список використаних джерел

1. Гришко В.В. Сучасні концепції менеджменту та їх застосування в умовах діджиталізації економіки України. *Економіка і регіон*. 2021. № 9. С. 61-67.

2. Пічугіна М. А. Федун В. В. Зміна парадигми менеджменту в контексті глобалізації. *Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи»*. Київ, 22 квітня 2021 р. С. 188-189.

МАЛИХІНА Я.А., д.пед.н, професор

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ

Розвиток та застосування цифрових технологій та продуктів сьогодні є викликом для держави, права, бізнесу та суспільства в цілому, оскільки вимагає певних змін у внутрішніх процесах компаній та перенастроювання поточного законодавства. Ядром сучасної глобальної економіки стає інститут інтелектуальної власності (ІВ): темпи зростання світового ринку ІВ перевищують темпи зростання матеріальних ринків у середньому на 10% на рік. Станом на 2023 рік країною-лідером за найкращим середовищем інтелектуальної власності є США із загальною оцінкою 95,48 бали. Позаду слідують Велика Британія та Франція.